

Делото на Илия – покаяние, реформация и възстановяване

***„Ето, ще ви изпратя пророк Илия преди да
дойде великият и страшен ден на Господа:
и той ще обърне сърцата на бащите към
децата, и сърцата на децата към бащите,
за да не дойда и порази земята с
проклятие.“
Малахия 4:5,6***

Изразът „великият и страшен ден на Господа“ се използва в Библията, за да опише времето, когато Бог вече няма да позволява на човечеството да продължава да живее по егоистичен и грешен начин, без да го възпира. Пророците също говорят за този период като за „деня на Господното отмъщение“ и „деня на облаците и гъстата тъмнина“. (Исая 34:8; Йоил 2:2). Исус, цитирайки Даниил 12:1, описва това като време на „голямо утеснение“. Матей 24:21,22

Прототип на този „велик и страшен ден на Господа“ настъпи за народа на Израил в

разрушителните беди, които последваха националното им отхвърляне на Исус, техния Месия. В продължение на няколко стотици години след Малахия, последният от старозаветните пророци, който предаде посланието си на еврейския народ, нямаше специални признаци, че Бог обръща особено внимание на непокорството на народа; не и до появата на Йоан Кръстител, а след него и на Исус.

Чрез служението на тези двама Божии слуги Израил беше призван към покаяние и реформация, но призивът не беше чул, освен от малцина (Йоан 1:6-12). Йоан Кръстител предсказа, че в резултат на неспособността да се отговори на този призив за покаяние и да се приеме Месията, над нацията ще се стовари страшно бедствие.

Говорейки специално на книжниците, фарисеите и садукееите, Йоан каза: „Рожби на ехидни! Кой ви предупреди да бягате от идващия гняв? Дайте плод, достоен за покаяние. И не мислете, че можете да си кажете: „Имаме Авраам за баща.“ Казвам ви, че от тези камъни Бог може да въздигне деца на Авраам. Секирата вече е при корените на дърветата и всяко дърво, което не дава добри плодове, ще бъде отсечено и хвърлено в огъня. Аз ви кръствам с вода за покаяние. Но след мен идва един, който е по-
декември 2025

силен от мен, чиито сандали не съм достоен да нося. Той ще ви кръсти със Светия Дух и с огън.“
Матей 3:7-11

Така е описан пророчески „великият и страшен ден на Господа“, както го преживя Израил през 70-73 г. сл. Хр. Той дойде върху народа като проява на Божието недоволство от греха и идолопоклонството на хората, от които те не се покаяха, дори когато им беше дадена пълна и последна възможност. Показаното по този начин Божие отмъщение доведе до унищожаването на нацията и разпръскването на еврейския народ по целия свят, което продължи почти две хиляди години.

Денят на бедствието за Израил обаче бледнее в сравнение с по-голямото изпитание, предсказано за края на Евангелската епоха – „време на бедствие, каквото никога не е било, откакто съществува народ“, което ще настъпи за целия свят (Даниил 12:1). В по-общ план, тази по-голяма проява на Божието отмъщение се дължи на необуздания егоизъм на нациите, на политическите и религиозните лидери и на обществото като цяло. Те не са живели според праведните принципи, изложени в Библията, нито са се придържали към ученията и примера на Исус, който проповядваше и живееше според

закона на любовта. Матей 22:37-40; Йоан 13:34,35

Напротив, много хора и техните лидери са насърчавали и участвали във войни, революции и всички видове въоръжени конфликти. Повечето са се покланяли на многото си идоли, а не на Бога. Всъщност, в продължение на много векове изглеждаше, че Бог не обръща внимание. Но най-накрая дойде времето да действа, да се намеси в човешките дела, и резултатът е „време на беда“, „великият и страшен ден на Господа“.

Нашият текст заявява, че преди настъпването на „деня на Господа“ пророк Илия ще бъде изпратен, за да се опита да извърши реформа. Всеки набожен израилтянин очакваше идването на обещания Месия и божественото управление, което пророците предсказаха, че той ще установи на земята. Но тук, както изглежда, имаше и друга важна личност, „пророк“, който също трябваше да дойде и да извърши огромна реформаторска работа преди „великия и страшен ден на Господа“.

Според израилтяните имало и още една личност, която била обещана в писанията на Мойсей. В Деутериномиум 18:15-18, под божествено вдъхновение, Мойсей говори за „Пророк, ... като мен“, който ще даде на народа това, което те

желаеха в Хорив, а именно да се сложи край на „гласа“ на Бога срещу тях, за да могат да живеят. Израилтяните бяха свикнали да наричат този велик човек „този пророк“.

Така, когато Йоан Кръстител започна своето служение, юдеите изпратиха свещеници и левити да го разпитат, за да разберат кой точно твърди, че е. Йоан отрече, че е „Христос“, Месията. Тогава тези пратеници попитаха: „Ти ли си Илия?“ – имайки предвид пророчеството на Малахия. Йоан отговори пряко на този въпрос: „Аз не съм.“ Тогава пратениците попитаха: „Ти ли си този пророк?“, а той отговори: „Не.“ Йоан 1:19-21

Обаче, що се отнася до това дали Йоан Кръстител е бил предсказаният Илия, неговият отрицателен отговор на свещениците и левитите не разреши напълно въпроса. Ангелът, който пророкува раждането на Йоан, каза: „Мнозина от синовете на Израил ще обърне към Господа, своя Бог. И той ще върви пред Него [Исус, Божият Син] в духа и силата на Илия [гръцки за Илия], за да обърне сърцата на бащите към децата и непокорните към мъдростта на праведните; да подготви народ, готов за Господа.“ Лука 1:16,17

Това пророчество не идентифицира категорично Йоан Кръстител като предсказаният Илия. То

просто заявява, че той ще извършва своето служение в „духа и силата“ на Илия. Пророк Илия беше безстрашен и смел в извършването на своята реформаторска работа в Израил, и именно в същия дух и сила Йоан призова нацията към покаяние. В много отношения работата на Йоан беше подобна на тази на Илия, а смелостта, с която я извършваше, беше идентична.

Позовавайки се на Йоан Кръстител, Исус каза на множеството: „Ако сте готови да приемете това, което казвам, той е Илия, този, за когото пророците казаха, че ще дойде...” (Матей 11:14). И тук отново имаме условно идентифициране на Йоан – „Ако сте готови да приемете това, което казвам”. Исус имаше предвид, че за онези, които бяха достигнали и променени от служението на Йоан, той беше обещаният Илия. Това показва, че работата по реформацията, описана в пророчеството на Малахия, е ключът към нейното разбиране, а не определен индивид или индивиди, които биха могли да извършат или да се заемат да извършат тази работа.

Ние използваме израза „поемат да извършат“ умишлено, защото самото пророчество предполага възможността от първоначален провал и обяснява какви биха били последствията от провала – „да не дойда и порази земята с проклятие“. (Малахия 4:6). С

други думи, ако работата по реформацията, описана като обръщане на сърцата на децата към бащите и сърцата на бащите към децата, се провали, тогава голямо проклятие ще падне върху земята, очевидно като наказание за онези, които не са се вслушали в посланието на реформатора.

Имаме пример за това в случая с Йоан Кръстител и неговото служение в Израел. Мнозина се вслушаха в призива му за покаяние и по този начин бяха благословени. Обаче по-голямата част от народа не го направи. Тъй като не се вслушаха в посланието на Йоан, те не бяха готови да приемат Исус като свой Месия и бяха склонни и готови да го разпнат. В изпълнението на Божия план това доведе до катастрофа за народа. Само за четиридесет години, и с участието на някои от онези, които отхвърлиха Йоан и призоваха за разпъването на Исус, предсказаното наказание се сбъдна. Това беше разрушаването на храма им и на град Ерусалим, а по-късно и разпръскването на евреите по цялата земя. Лука 19:41-44; 23:20-23; Матей 23:27,38; 24:1,2

Продължаващ призив за покаяние

Тъй като, както обясни Исус, Йоан Кръстител беше предсказаният Илия за онези, които можеха да го приемат, а не Илия за онези, които не отговориха на неговото послание, е очевидно, че не можем да търсим изпълнението на пророчеството на Малахия в и чрез един-единствен човек. По-скоро името „Илия” се използва в пророчеството само като символ на дело, подобно на това, което е извършил оригиналният Илия. Това беше дело на реформация, призоваващо към покаяние, в което народът на Израил беше призван да се върне към своя Бог и да признае неговата суверенност в нацията.

По този начин предсказаното дело на Илия щеше да бъде призив към народа да се покае, да се реформира и да признае, че „небесното царство” е наближило. (Матей 3:1,2). Йоан Кръстител започна такова дело, но то по никакъв начин не приключи с него. В Матей 4:17 четем: „Оттогава [след служението на Йоан] Исус започна да проповядва и да казва: Покайте се, защото небесното царство наближава.” Това беше същото послание, което преди това беше предадено от Йоан.

В Марко 6:12 четем, че когато учениците на Исус излязоха на служение, те „проповядваха, че хората трябва да се покаят”. След като Светият декември 2025

Дух дойде върху църквата на Петдесетница, призивът за покаяние все още се проповядваше. В проповедта си на Петдесетница Петър каза на слушателите си: „Покайте се и се кръстете“. (Деяния 2:38). В по-късна реч той каза: „Покайте се... и се обърнете.“ (Деяния 3:19). В проповедта си на Ареопага Павел каза, че сега Господ „заповядва на всички хора навсякъде да се покаят“. (Деяния 17:30). Обяснявайки своето служение пред цар Агрипа, Павел каза, че „първо проповядва на онези в Дамаск, после в Ерусалим и в цяла Юдея, а също и на езичниците, че всички трябва да се покаят за греховете си и да се обърнат към Бога и да докажат, че са се променили чрез добрите дела, които вършат.“ Деяния 26:20

От тези стихове става ясно, че призивът за покаяние е продължил от Йоан Кръстител, с Исус, дванадесетте апостоли, както и с неговите последователи през вековете след Петдесетница, всички участващи в него. Това беше предсказаното дело на Илия. След възкресението си Исус нареди на учениците си от „малкото стадо“ () да отидат сред всички народи и да проповядват Евангелието. (Матей 28:19; Лука 24:46-48). Това ясно подсказва, че посланието за покаяние и реформация трябваше да продължи чрез служението на верните

последователи на Господа, „малкото стадо“. (Лука 12:32). По този начин пророчеството, че Илия ще дойде преди „великия и страшен ден на Господа“, продължава да се изпълнява. Това е особено очевидно в днешното време, защото последователите на Христос са дали широко свидетелство, че „небесното царство“ е близо и че скоро неговите благословения ще започнат да се изливат върху „всички народи на земята“. Битие 12:3; 22:18; Деяния 3:25,26; Галатяни 3:8

Светът все още не се е обърнал

Въпреки това, през цялата епоха и до днес, светът като цяло не е обърнал внимание на посланието на Илия за покаяние и реформа, точно както Израил не обърна внимание на Йоан Кръстител. Вместо това, светът продължава да живее по свой грешен и егоистичен начин, без да обръща внимание на „проклятието“, което необузданият човешки егоизъм неизбежно ще донесе на всички народи. Така, както проклетие падна върху Израил в резултат на неуспеха да се покае по времето на Първото пришествие на Исус, така и настоящият непокаял се свят по времето на Второто пришествие на Христос е в мъки и скърби.

Светът все още не е обърнат от Евангелието. Тъмнина все още покрива земята и „гъста
декември 2025

тъмнина – народите” (Исая 60:2). Това обаче не означава, че светът никога няма да се обърне и че предсказаното дело на Илия никога няма да успее. Божията мъдрост е определила предварително, че ще бъде необходимо човечеството да премине през „проклятието“ на великото време на скръб, за да признае, че само праведното управление на идващото Месианско царство може да успее да установи Божията воля „на земята, както е на небето“. (Матей 6:10). Сега, когато виждаме как този принцип се изпълнява и предсказаното „проклятие“ идва върху света, с увереност очакваме установяването на славното царство на Месията. Неговото царство ще просвети света и ще накара хората да кажат: „Това е нашият Бог; ние Го очаквахме, ... ще се радваме и ще се веселим в Неговото спасение.“ Исая 25:9

Видение за царството

В видението за Преображението, показано на Петър, Яков и Йоан, имаме допълнително разяснение и потвърждение на символиката на Илия в пророчествата. (Матей 17:1-13). В последния стих от предходната глава Исус казва: „Някои от стоящите тук няма да вкусат смърт, докато не видят Човешкия Син да идва в Своето царство.“ (Матей 16:28). След това, в следващия

стих, първият от глава 17, четем: „Шест дни по-късно Исус взе Петър и двамата братя, Яков и Йоан, и ги заведе на висока планина, за да бъдат сами.“ Това беше планината на Преображението.

Когато Исус каза, че някои от стоящите сред тях няма да вкусят смърт, докато не го видят в царството Му, той очевидно имаше предвид, че ще им бъде дадено видение за царството, което тримата получиха само шест дни по-късно. Това беше разбирането на Петър, защото в първата глава от второто си послание той говори за изобилно влизане в „царството на нашия Господ и Спасител Исус Христос“ (стих 11). След това, по отношение на тази славна надежда, няколко стиха по-нататък той добавя: „Ние не следвахме измислени басни, когато ви разкрихме силата и идването [гръцки: присъствието] на нашия Господ Исус Христос, а бяхме очевидци на Неговото величие. Защото Той получи от Бога Отца чест и слава, когато дойде глас към Него от великолепната слава: „Това е Моят възлюбен Син, в Когото имам благоволение. И този глас, който дойде от небето, чухме, когато бяхме с Него на святата планина.“ 2 Петрово 1:16-18

Ясно е, че на Петър, Яков и Йоан е било дадено видение за Христовото царство, и е значително, че в това видение те са видели Мойсей и Илия с Исус. (Матей 17:3). Това беше начинът, по който

Господ каза, че пророчествата за Илия и „този пророк“, който щеше да бъде „като Мойсей“, ще се изпълнят напълно в Месианското царство. Други писания разкриват, че това е Божият план.

Когато Петър, вдъхновен от това видение за царството, изнесе своята известна проповед за „времената на възстановяване [гръцки: възстановяване] на всичко“, добавяйки, че това е било казано от „устата на всички Божии свети пророци от началото на света“, той цитира като едно от доказателствата си обещанието, което Господ е дал да въздигне велик пророк като Мойсей. (Деяния 3:20-22). Така Петър разбра, че пророчеството, записано в Второзаконие 18:15-18, ще се изпълни по време на „времената на възстановяване на всичко“.

На планината на Преображението Исус каза, че Илия „наистина ще дойде и ще възстанови всичко“ (Матей 17:11). В това изявление Исус се отнася до окончателното завършване на делото на Илия по време на неговото царство и благословенията, които то ще донесе на всички семейства на земята.

Чрез Йоан Кръстител започна това дело, но той беше отхвърлен от мнозинството. После Исус беше отхвърлен и умъртвен. Това дело

продължава през цялата настояща епоха от Петдесетница насам, но онези, които разпространяват посланието, също са отхвърлени и преследвани. Едва когато Христовото царство бъде установено в сила и слава, както е изобразено толкова графично във видението на Преображението, предсказаното дело на Илия най-накрая ще бъде завършено. Тогава Божиите заповеди ще бъдат възстановени на земята и когато цялото човечество, освободено от Адамовото осъждане, ще бъде събудено от съня на смъртта и ще получи възможност да бъде възстановено до човешко съвършенство и да живее вечно на възстановената земя. Йоан 5:28,29; Римляни 5:18,19; 1 Коринтяни 15:21,22

Две фази на Царството

От друга гледна точка беше подходящо Мойсей и Илия да бъдат показани заедно с Исус в това чудно видение за царството. Мойсей, като законодател и пророк, и Илия, като реформатор в Израил, са подходящи символи на всички древни верни слуги на Бога. Всички тези герои на вярата бяха Божии представители по времето преди Първото пришествие на Христос. Те поддържаха принципите на божествената праведност в грешен свят, страдаха и умряха за

праведността. Въпреки това светът не беше особено впечатлен от тяхното присъствие и служение. Евреи 11:1-40

В царството обаче ще бъде различно. Този клас древни и верни слуги на Бога ще бъде възкресен от мъртвите и ще стане човешките представители на божествения Христос в земната фаза на царството. Тогава те ще бъдат възнаградени, като видят това, за което са се борили, да триумфира на земята. Чрез авторитета и силата на „този пророк“, Исус, повеликия от Мойсей, те ще видят познанието за Господа да изпълни земята „както водите покриват морето“. (Исая 11:9; Авакум 2:14). Тогава праведните няма да бъдат преследвани. От друга страна, „позорът на народа Му [Божия] ще отнеме“ (Исая 25:8).

Бог използва Илия и неговата реформаторска дейност, за да символизира призива за покаяние и приемане на новия Цар на земята – Христос. По този начин можем да мислим за Илия като символ на делото на Христос, заедно с верните „малко стадо“, които преодоляват през Евангелската епоха, преди съответната им смърт. През последните две хиляди години продължаващото послание за покаяние и реформация, провъзгласявано пред света, все

още не е обърнало „сърцата на бащите към децата и сърцата на децата към бащите“. Действителното осъществяване на това дело очаква установяването на Христовото царство в сила и велика слава. Колко красиво се показва това чрез появата на Илия с Исус в това видение за царството.

Уникално в преживяванията на оригиналния Илия беше фактът, че в края на своето служение той беше възнесен от земята. Въпреки че той всъщност не отиде в небето, неговият опит лесно подсказва и символизира факта, че по-голямата класа на Илия, след като доказва своята вяност в свидетелстването за Евангелието, независимо от цената, е възвишена до небесна слава във възкресението, за да участва с Исус в духовната фаза на неговото славно царство. Римляни 8:16,17; 2 Тимотей 2:11,12; Откровение 20:6

В видението за Преображението имаме чудесно изображение на земните и духовни фази на Месианското царство, в което самият Исус ще бъде върховният Глава и Владетел, „Цар на царете и Господ на господарите“. (Откровение 19:16). Чрез царството ще бъде напълно и завинаги изпълнена работата на Илия за помиряване на света с Бога. След като тази работа бъде завършена, след хилядолетното царуване на Христос, царството ще бъде

декември 2025

предадено на Небесния Отец, за да бъде Той „всичко във всичко“. Откровение 20:6-15; 1 Коринтяни 15:25-28